

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 1. decembra 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2011/7/EÚ – Boj proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách – Náhrada nákladov na vymáhanie, ktoré vznikli veriteľovi v prípade oneskorenia platby zo strany dlžníka – Článok 6 – Minimálna paušálna náhrada vo výške 40 eur – Oneskorenie viacerých platieb ako odplaty za opakujúce sa dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb uskutočnené na základe jednej a tej istej zmluvy“

Vo veci C-370/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ podaný rozhodnutím Landgericht München I (Krajinský súd Mníchov I, Nemecko) z 19. apríla 2021 a doručený Súdnemu dvoru 15. júna 2021, ktorý súvisí s konaním:

DOMUS-Software-AG

proti

Marc Braschoß Immobilien GmbH,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: sudca N. Piçarra, vykonávajúci funkciu predsedu ôsmej komory (spravodajca), sudcovia N. Jääskinen a M. Gavalec,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- DOMUS-Software-AG, v zastúpení: M. Brandt, Rechtsanwalt,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Gattinara a C. Hermes, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a 2 v spojení s článkom 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Ú. v. EÚ L 48, 2011, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami DOMUS-Software-AG (ďalej len „Domus“) a Marc Braschoß Immobilien GmbH (ďalej len „MBI“) vo veci žiadosti o paušálnu náhradu nákladov na vymáhanie, vzniknutých v dôsledku po sebe nasledujúcich oneskorených platieb v rámci jednej a tej istej zmluvy.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 V odôvodneniach 3, 17, 19 a 22 smernice 2011/7 sa uvádza:
 - „(3) Mnoho platieb v obchodných transakciách medzi hospodárskymi subjektmi alebo medzi hospodárskymi subjektmi a orgánmi verejnej moci sa uskutočňuje neskôr, než ako sa dohodlo v zmluve alebo stanovilo vo všeobecných obchodných podmienkach. Hoci bol tovar dodaný alebo služby poskytnuté, mnohé zodpovedajúce faktúry sú zaplatené dlho po termíne splatnosti. Takéto oneskorené platby negatívne ovplyvňujú likviditu a komplikujú finančné hospodárenie podnikov. Takisto ovplyvňujú konkurencieschopnosť a ziskovosť podnikov v prípade, keď veriteľ z dôvodu oneskorenej platby musí získať finančné prostriedky z externých zdrojov. ...
 - ...
 - (17) Platba dlžníka by sa mala na účely nároku na úrok z omeškania považovať za oneskorenú platbu vtedy, ak veriteľ nemá dlžnú sumu k dispozícii v deň splatnosti za predpokladu, že splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti.
 - ...
 - (19) S cieľom odradiť od oneskorených platieb je potrebné, aby veritelia dostali spravodlivú náhradu nákladov na vymáhanie, ktoré im vznikli v dôsledku oneskorenej platby. Náklady na vymáhanie by mali takisto zahŕňať náklady na vymáhanie administratívnych nákladov a náhradu za interné náklady, ktoré vznikli v dôsledku oneskorenej platby, pre ktoré by sa mala v tejto smernici stanoviť paušálna minimálna suma, ktorá sa môže kumulovať spolu s úrokom z omeškania. Náhradou v podobe paušálnej sumy by sa mali obmedziť administratívne a interné náklady spojené s vymáhaním. ...
 - ...

(22) Táto smernica by nemala zabráňovať splátkovým ani rozloženým platbám. Každá splátka alebo platba by však mala prebehnúť na základe dohodnutých podmienok a podľa pravidiel pre oneskorené platby stanovených v tejto smernici.“

4 Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“, v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Cieľom tejto smernice je boj proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu a tým podporiť konkurencieschopnosť podnikov a najmä [malých a stredných podnikov (MSP)].

2. Táto smernica sa vzťahuje na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie.“

5 Podľa znenia článku 2 uvedenej smernice platí, že:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. ‚obchodné transakcie‘ sú [akékoľvek – *neoficiálny preklad*] transakcie medzi podnikmi alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej moci, ktoré vedú k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu;

...

4. ‚oneskorená platba‘ je platba, ktorá neprebehne v rámci zmluvnej alebo zákonnej lehoty splatnosti a pri ktorej sú splnené podmienky stanovené v článku 3 ods. 1 alebo v článku 4 ods. 1;

...“

6 Článok 3 tej istej smernice, nazvaný „Transakcie medzi podnikmi“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v obchodných transakciách medzi podnikmi mal veriteľ bez potreby upozornenia nárok na úrok z omeškania, ak sú splnené tieto podmienky:

a) veriteľ splnil svoje zmluvné a zákonné povinnosti a

b) veriteľ nedostal splatnú sumu včas, s výnimkou prípadu, keď dlžník nie je zodpovedný za omeškanie.“

7 Podľa článku 5 smernice 2011/7 s názvom „Rozvrhy platieb“:

„Touto smernicou nie je dotknutá schopnosť strán dohodnúť sa podľa príslušných ustanovení rozhodného vnútroštátneho práva na rozvrhoch platieb, ktorými sa stanovujú splátky. V prípadoch, keď niektorá zo splátok nie je splatená v dohodnutom termíne, úrok a náhrada stanovené touto smernicou sa vypočítajú výlučne na základe splatných súm.“

8 Článok 6 tejto smernice, nazvaný „Náhrada nákladov na vymáhanie“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že sa úrok z omeškania stane splatným v rámci obchodných transakcií v súlade s článkom 3 alebo 4, bol veriteľ oprávnený získať od dlžníka minimálne paušálnu sumu vo výške 40 [eur].

2. Členské štáty zabezpečia, aby paušálna suma uvedená v odseku 1 bola splatná bez potreby upozornenia a bola náhradou za vlastné náklady veriteľa na vymáhanie.

3. Veriteľ je oprávnený od dlžníka požadovať okrem paušálnej sumy uvedenej v odseku 1 primeranú náhradu všetkých [všetkých ostatných – *neoficiálny preklad*] nákladov na vymáhanie presahujúcich túto paušálnu sumu a vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania s platbou. Tieto náklady by mohli zahŕňať náklady vzniknuté okrem iného v dôsledku využitia služieb právnikovi alebo spoločnosti na vymáhanie dlhov.“

9 Článok 7 uvedenej smernice s názvom „Nekalé zmluvné podmienky a nekalé obchodné praktiky“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby zmluvná podmienka alebo obchodná praktika týkajúca sa dátumu alebo lehoty splatnosti, sadzby úroku z omeškania alebo náhrady nákladov na vymáhanie bola buď nevymáhateľná, alebo mala za následok vznik nároku na náhradu škody, ak je značne nevýhodná pre veriteľa.

Pri určovaní, či je zmluvná podmienka alebo obchodná praktika značne nevýhodná pre veriteľa v zmysle prvého pododseku, sa zväžia všetky okolnosti prípadu vrátane:

...

c) toho, či dlžník má nejaký objektívny dôvod odchyliť sa... od paušálnej sumy, ako je uvedená v článku 6 ods. 1“

Nemecké právo

10 § 286 ods. 1 a 3 Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB“) znie takto:

„1. Ak dlžník neplní po upozornení veriteľa, ku ktorému došlo po splatnosti, upozornením sa dostáva do omeškania. Upozornenie je rovnocenné s podaním žaloby na plnenie, ako aj dorúčením platobného príkazu v konaní.

...

(3) Dlžník peňažnej pohľadávky je v omeškaní najneskôr vtedy, keď neposkytne plnenie v priebehu 30 dní od prijatia faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie, ak ju medzitým nezaplatil;...”

11 § 288 ods. 5 tohto zákonníka stanovuje:

„Veriteľ peňažnej pohľadávky má v prípade omeškania dlžníka, ktorý nie je spotrebiteľom, navyše nárok na zaplatenie paušálnej sumy vo výške 40 eur. To platí aj vtedy, ak v prípade peňažnej pohľadávky ide o zálohovú platbu alebo inú platbu splátky. Paušálna suma podľa prvej vety sa pripočíta k dlžnej náhrade škody, ak má táto náhrada kompenzovať náklady vzniknuté veriteľovi v súvislosti s uplatňovaním svojho nároku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 12 Dňa 21. augusta 2019 Domus a MBI, dva podniky založené podľa nemeckého práva, uzavreli zmluvu, ktorej predmetom bola údržba softvéru nadobudnutého druhým podnikom za mesačnú platbu vo výške 135 eur navýšenú o daň z pridanej hodnoty (DPH), ktorá bola splatná na začiatku každého fakturačného obdobia.
- 13 Domus 11. septembra 2019, 1. októbra 2019 a 1. januára 2020 postupne vystavila na základe tejto zmluvy faktúry za september 2019 (133,04 eura), za október až december 2019 (399,13 eura) a za január až marec 2020 (399,13 eura). Spoločnosti MBI boli faktúry zakaždým odovzdané nasledujúci deň po ich vystavení.
- 14 Keďže tieto faktúry neboli uhradené v stanovenej lehote, Domus podala na Amtsgericht München (Okresný súd Mníchov, Nemecko) žalobu, ktorou sa domáhala toho, aby bola spoločnosti MBI uložená povinnosť zaplatiť jej dlžnú istinu pohľadávky spolu s úrokmi z omeškania, ako aj paušálnu náhradu vo výške 40 eur za každú z troch nezaplatených faktúr, teda celkovo 120 eur, na základe § 288 ods. 5 BGB ako náhradu za náklady vynaložené na vymáhanie.
- 15 Tento súd vyhovel spoločnosti Domus, pokiaľ ide o dlžnú istinu. Spoločnosti MBI však uložil len povinnosť zaplatiť spolu s úrokmi jednu paušálnu sumu vo výške 40 eur. Uvedený súd zastával názor, že pokiaľ ide o jednu a tú istú zmluvu, z ktorej vyplývajú opakujúce sa platby, Domus má na základe teleologického výkladu § 288 ods. 5 BGB, ktorým sa do nemeckého práva preberá článok 6 smernice 2011/7, nárok len na jednu paušálnu sumu.
- 16 Domus podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Landgericht München I (Krajinský súd Mníchov I, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom sa domáhala toho, aby bola spoločnosti MBI uložená povinnosť zaplatiť sumu 80 eur, zodpovedajúcu zvyšným dvom požadovaným paušálnym sumám.
- 17 Vnútroštátny súd uvádza, že sa prikláňa k výkladu smernice 2011/7 v tom zmysle, že viacero pohľadávok vyplývajúcich z jednej a tej istej zmluvy, ktoré vznikli na základe omeškania s platbami pravidelných odmien, zakladá právo na zaplatenie minimálne paušálnej sumy vo výške 40 eur za každú osobitnú pohľadávku.
- 18 Za týchto podmienok Landgericht München I (Krajinský súd Mníchov I) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 6 ods. 1 a 2 smernice [2011/7] v spojení s článkom 3 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že v prípade opakovane vznikajúcich peňažných pohľadávok z jediného zmluvného vzťahu existuje pre každú jednotlivú peňažnú pohľadávku nárok na zaplatenie minimálnej paušálnej sumy vo výške 40 eur?“

O prejudiciálnej otázke

- 19 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 1 smernice 2011/7 v spojení s článkom 3 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že ak jedna a tá istá zmluva upravuje opakujúce sa dodávanie tovaru alebo poskytovanie služieb, pričom sa za každé dodanie alebo

poskytnutie musí zaplatiť v stanovenej lehote, suma 40 eur ako minimálna paušálna náhrada nákladov veriteľa na vymáhanie je splatná za každú oneskorenú platbu, alebo či sa má zaplatiť len raz bez ohľadu na počet oneskorených platieb.

- 20 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že článok 6 ods. 1 smernice 2011/7 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby v prípade, že sa úrok z omeškania stane splatným v rámci obchodných transakcií, bol veriteľ oprávnený získať od dlžníka minimálne paušálnu sumu vo výške 40 eur z titulu náhrady nákladov na vymáhanie. Okrem toho tento článok v odseku 2 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby táto minimálna paušálna suma bola splatná automaticky, a to aj bez upozornenia dlžníka, a aby bola náhradou za vlastné náklady veriteľa na vymáhanie. Napokon uvedený článok v odseku 3 priznáva veriteľovi právo požadovať od dlžníka okrem minimálnej paušálnej sumy 40 eur primeranú náhradu všetkých ostatných nákladov na vymáhanie presahujúcich uvedenú paušálnu sumu a vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania s platbou.
- 21 Pojem „oneskorená platba“, na základe ktorého vzniká veriteľovi voči dlžníkovi nielen nárok na úroky z omeškania podľa článku 3 ods. 1 smernice 2011/7, ale aj nárok na minimálnu paušálnu sumu vo výške 40 eur podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice, je vymedzený v článku 2 bode 4 uvedenej smernice ako akákoľvek platba, ktorá neprebehne v rámci zmluvnej alebo zákonnej lehoty splatnosti. Keďže sa táto istá smernica v súlade s jej článkom 1 ods. 2 vzťahuje na „všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie“, tento pojem „oneskorená platba“ je uplatniteľný na každú obchodnú transakciu posudzovanú jednotlivo (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, bod 28).
- 22 V druhom rade článok 6 ods. 1 smernice 2011/7 definuje podmienky splatnosti minimálnej paušálnej sumy vo výške 40 eur, pričom pokiaľ ide o obchodné transakcie medzi podnikmi, odkazuje na článok 3 tejto smernice. Tento článok 3 v odseku 1 stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby v týchto obchodných transakciách mal veriteľ, ktorý splnil svoje povinnosti a nedostal splatnú sumu včas, nárok na úrok z omeškania bez potreby upozornenia, a to okrem prípadu, keď dlžník nie je zodpovedný za omeškanie (pozri analogicky rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, bod 31 a citovanú judikatúru).
- 23 Z vyššie uvedeného na jednej strane vyplýva, že nárok na úroky z omeškania stanovený v článku 3 ods. 1 smernice 2011/7, ako aj nárok na minimálnu paušálnu sumu stanovenú v článku 6 ods. 1 tejto smernice, ktoré vznikajú z „oneskorenia platby“ v zmysle článku 2 bodu 4 uvedenej smernice, sa vzťahujú na individuálne posudzované „obchodné transakcie“. Na druhej strane sa tieto úroky, rovnako ako táto paušálna suma, stanú splatnými automaticky po uplynutí lehoty splatnosti stanovenej v článku 3 ods. 3 až 5 tej istej smernice, pokiaľ sú splnené podmienky uvedené v odseku 1 tohto článku. Odôvodnenie 17 smernice v tejto súvislosti spresňuje, že „platba dlžníka by sa mala na účely nároku na úrok z omeškania považovať za oneskorenú platbu vtedy, ak veriteľ nemá dlžnú sumu k dispozícii v deň splatnosti za predpokladu, že splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, bod 32).
- 24 Pokiaľ ide o podmienky splatnosti úrokov z omeškania a minimálnej paušálnej sumy, článok 3 ods. 1 ani článok 6 ods. 1 smernice 2011/7 nerozlišujú podľa toho, či sa platby, ktoré neboli zaplatené v lehote splatnosti, zakladajú alebo nezakladajú na jednej a tej istej zmluve. Znenie týchto ustanovení preto nemôže podporiť výklad, podľa ktorého by v prípade jednej zmluvy bola minimálna paušálna suma vo výške 40 eur ako náhrada nákladov na vymáhanie splatná veriteľovi len jednorázovo, nezávisle od počtu jednotlivých platieb, ktoré sú oneskorené.

- 25 Toto konštatovanie podporuje článok 5 smernice 2011/7, ktorý sa na účely uplatnenia tejto smernice týka prípadu porovnateľného s prípadom, o ktorý ide vo veci samej. Z tohto článku v spojení s odôvodnením 22 uvedenej smernice totiž vyplýva, že ak sa zmluvné strany dohodli na rozvrhoch platieb, minimálna paušálna suma vo výške 40 eur ako náhrada nákladov na vymáhanie je splatná pre každú platbu neuhradenú ku dňu splatnosti.
- 26 Z doslovného a kontextuálneho výkladu článku 6 ods. 1 a 2 smernice 2011/7 teda vyplýva, že minimálna paušálna suma vo výške 40 eur ako náhrada nákladov na vymáhanie je splatná veriteľovi, ktorý si splnil svoje povinnosti v súvislosti s každou platbou, ktorá nebola uskutočnená v termíne splatnosti odplaty za obchodnú transakciu uvedenú na faktúre alebo rovnocennej výzve na zaplatenie, a to aj vtedy, keď ide o oneskorené platby za opakujúce sa dodávanie tovaru alebo poskytovanie služieb na základe jednej a tej istej zmluvy, okrem prípadu, že dlžník nie je zodpovedný za vzniknuté omeškanie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, bod 34).
- 27 V treťom rade je tento výklad článku 6 smernice 2011/7 potvrdený účelom tejto smernice. Z článku 1 ods. 1 tejto smernice v spojení s jej odôvodnením 3 totiž vyplýva, že jej účelom nie je len odradiť od oneskorených platieb tým, že sa zabráni tomu, aby boli v dôsledku nízkych alebo žiadnych úrokov z omeškania účtovaných v takejto situácii pre dlžníka finančne atraktívne, ale aj dosiahnuť účinnú ochranu veriteľa pred takýmto omeškaním tým, že sa mu zabezpečí čo najúplnejšia náhrada nákladov na vymáhanie, ktoré vynaložil. V tejto súvislosti odôvodnenie 19 uvedenej smernice spresňuje jednak, že náklady na vymáhanie by mali takisto zahŕňať náklady na vymáhanie administratívnych nákladov a náhradu za interné náklady, ktoré vznikli v dôsledku oneskorenej platby, a jednak že náhradou v podobe paušálnej sumy by sa mali obmedziť administratívne a interné náklady spojené s vymáhaním (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, body 35 a 36).
- 28 Z tohto hľadiska nahromadenie niekoľkých oneskorených platieb za opakujúce sa dodávanie tovaru alebo poskytovanie služieb v rámci plnenia jednej a tej istej zmluvy zo strany dlžníka nemôže mať za následok zníženie minimálnej paušálnej sumy splatnej ako náhrada nákladov na vymáhanie za každé omeškanie platby na jedinú paušálnu sumu. Toto zníženie by v prvom rade viedlo k tomu, že článok 6 smernice 2011/7, ktorého cieľom je, ako bolo zdôraznené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, nielen odradiť od oneskorených platieb, ale aj týmito sumami poskytnúť náhradu „za vlastné náklady veriteľa na vymáhanie“, by bol zbavený potrebného účinku, keďže tieto náklady sa zvyšujú v pomere k počtu platieb a súm, ktoré dlžník neuhradí načas. Uvedené zníženie by tak znamenalo, že sa dlžníkovi priznáva výnimka z nároku na paušálnu sumu podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice bez toho, aby bola táto výnimka odôvodnená akýmkoľvek „objektívnym dôvodom“ v zmysle článku 7 ods. 1 druhého pododseku písm. c) uvedenej smernice. Predmetné zníženie by napokon viedlo k oslobodeniu dlžníka od časti finančnej záťaže, vyplývajúceho z jeho povinnosti zaplatiť z dôvodu každej platby neuhradenej načas paušálnu sumu vo výške 40 eur stanovenú v tomto článku 6 ods. 1 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, bod 37).
- 29 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 smernice 2011/7 v spojení s článkom 3 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že ak jedna a tá istá zmluva upravuje opakujúce sa dodávanie tovaru alebo poskytovanie služieb, pričom sa za každé dodanie alebo poskytnutie musí zaplatiť v stanovenej lehote, veriteľovi prináleží za každú oneskorenú platbu suma 40 eur ako minimálna paušálna náhrada nákladov na vymáhanie.

O trovách

- 30 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách v spojení s článkom 3 tejto smernice

sa má vykladať v tom zmysle, že:

ak jedna a tá istá zmluva upravuje opakujúce sa dodávanie tovaru alebo poskytovanie služieb, pričom sa za každé dodanie alebo poskytnutie musí zaplatiť v stanovenej lehote, veriteľovi prináleží za každú oneskorenú platbu suma 40 eur ako minimálna paušálna náhrada nákladov na vymáhanie.

Podpisy